

Nr 256.

Af herr **Lindhagen**, om *skrifvelse till Kungl. Maj:t angående svenskt initiativ till samverkan mellan de skandinaviska folken inom vissa områden.*

I en föregående motion har erinrats om några af grunddragen för den nya världspolitikens närmaste arbetsuppgifter. Bland dessa uppräknades äfven *en fortgående sammanslutning mellan skilda stater eller folk* i ett eller flera afseenden och till en början själfallet mellan de närmast befryndade eller dem, hvilkas intressen eljest obetvingligt närma dem till hvarandra. En sådan uppgift föreligger sedan gammalt för de skandinaviska folken i angelägenheten för dem att icke blott vidga sitt så kallade samförstånd utan äfven organisera detsamma så, att det lämnar påtagligare resultat.

Bedröfligt är därför, att dessa tre små så nära befryndade folk skola splittrade syssla med dvärgagärningar, i stället för att med förenade krafter höja sin själf tillit och resultaten af sitt arbete för eget och det helas väl.

Den dag har nu i nyare tider kommit, då den skandinaviska samlingstanken kan på allvar upptagas. Danmarks och Sveriges speciella konflikter med mäktiga grannar äro afslutade kapitel. De skandinaviska ländernas inbördes stridigheter äro också på ett definitivt sätt bilagda. Den sista länken i dessa uppgörelser var 1905 års unionsupplösning. Sedan Sverige uppsagt det ekonomiska föreningsbandet med Norge, den så kallade mellanrikslagen — en typisk svensk dvärgagärning på senare tider — blef det så mycket ohållbarare för svenskarne att kunna upp-
rätthålla ett politiskt föreningsband, hvilket blifvit Norge påtvunget genom vapenmakt och beredt det olikställighet i unionen.

Den fria öfverenskommelsens väg, ostörd af yttre eller inbördes förvecklingar, ligger nu omsider klar för de skandinaviska länderna.

Man har en utgångspunkt för arbetet att få lagd en fast grund, på hvilken byggnaden sedan sten efter sten kan uppresas.

En sådan grundläggning har i själfva verket redan begynt på måfå här och hvar. Gemensamma post- och myntkonventioner finnas. Gemensamt lagstiftningsarbete har pågått från 1876 på den speciella handelsrättens och från 1900 på den allmänna civilrättens områden. Sedan långt tillbaka ha nordiska möten i mängd för olika angelägenheter ägt rum och äfven nordiskt föreningsväsende börjat spira upp, hvaribland är att märka den år 1904 bildade nordisk förening för ekonomiskt samarbete. I synnerhet ha de olika ländernas arbetareorganisationer byggt bryggor fram till en gemensam samverkan dem emellan.

Unionsupplösningen afbröt helt naturligt dessa närmanden. Man blef därför nödgad att afvakta den tidpunkt, då misstämningarna börjat skingra sig. Frånsedt de organiserade arbetarnes samverkan, som fortgick i det närmaste ostördt, har emellertid återupptagandet af den mellanfolkliga officiella samfärdseln vid kongresser och af det skandinaviska lagstiftningsarbetet med mera oemotståndligt brutit isen. Tiden är således åter inne att sätta i med arbetet.

Om än sålunda de yttre förutsättningarna och de väsentliga inre betingelserna äro för handen, möta dock här en myckenhet andra hinder att öfvervinna, såsom bristande upplysning, partikularism, vaneföreställningar, modlöshet. En vanlig invändning är att skandinavismen bör begränsa sig till ett s. k. kulturellt samförstånd. Det är emellertid den politiska söndringen, som skapar ofreden i världen, och världsfred bygges endast på politiska enhetstankar. Hvad som ligger närmast till hands att ena, får man börja med att söka ena. En sådan enighet bygges icke bara på ett lösligt kulturellt samförstånd, utan det fordras dessutom former, bindande, af verkligt fri vilja ingångna och af ömsesidigt intresse uppehållna aftal, som samla till ett gemensamt arbete i ett eller flere afseenden. Skandinavismen såsom en länk i de nordiska folkens egen välfärd och därmed äfven i världsfreden måste antaga bindande d. v. s. politiska former, om den öfverhufvudtaget sträfvat till något genomgripande.

Mångahanda uppgifter inbjuda redan nu till ett ömsesidigt öfvervägande af möjligheterna till någon organisation af ett samförstånd såsom:

1:o) Samarbete i den utrikes politiken. Hit hör främst ett gemensamt och enhetligt framträdande utåt beträffande internationell civil lagstiftning och ekonomisk samfärdsel af alla slag. Vidare också ett liknande samarbete i det mellanfolkliga fredsarbetets olika grenar, de

speciella såväl som de mera generella. Speciella nordiska arbetsuppgifter i fredsfrågan kunna tilläfventyrs äfven vara initiativ till en samling af småstater samt en sammanslutning mellan de skandinaviska länderna icke blott om sin neutralitet, utan ock i åtgärder för minskning af sina militärbördor. Beskickningar och konsulära tjänstemän synas gärna kunna här och hvar sammanslås eller erhålla instruktioner syftande till ett gemensamt uppträdande.

2:o) Samarbete på det ekonomiska området. Hit hör eventuellt frågan om frihandel eller tullunion mellan länderna eller såsom det också kan kallas en mellanrikslag för den ekonomiska samfärdseln. Denna fråga har ganska ingående behandlats i alla tre länderna på initiativ af förenämnda nordiska förening för ekonomiskt samarbete.

3:o) Samarbete på den andliga kulturens område. Hit hör undervisningen i skolorna och universiteten ordnad och planlagd efter enahanda hufvudgrunder.

4:o) Samarbete på lagstiftningens område. Hit hör öfverensstämmelse i all lag som kan vara gemensam, den sociala lagstiftningen icke minst däri inbegripen.

Detta är exempelvis uppgifter med hvilka Skandinaviens folk till en början kunna gemensamt taga fatt. Sedan må kommande generationer besörja fortsättningen därest ej tiden rider så fort att då vidsträcktare sammanslutningar än emellan de skandinaviska länderna stå på dagordningen. Man behöfver emellertid icke nu på förhand fastslå hvad som i förenämnda afseenden kan eller bör åtgöras. Det är uppenbart att en öfverläggning öfver detta rika och nära till hands liggande ämne bör kunna ge uppslag till mångahanda fruktbara initiativ. Redan en sådan tilldragelse att de nordiska länderna sammankomma till dylika öfverläggningar är en tilldragelse som kan hafva sin betydelse både utåt och inåt.

Det har på senare tider försports en och annan fundering på ömse sidor Kölen om ett politiskt närmande igen, särskildt i försvarsafseende, ensamt mellan Sverige och Norge med Danmarks uteslutande, och har därvid också liksom i äldre tider åberopats de förra ländernas sammanslagna geografiska läge, under det Danmark ansetts böra lämnas åt sitt öde såsom hotadt af tysk annekteringspolitik. Må dock dessa skuggor från en förgången tid återvända till den eviga hvilan i en återkallelig graf. Däremot är det ej något hinder att, därest ett af länderna i något afseende ställer sig tveksamt till en början, de två andra därutinnan begynna ett förberedande arbete för att bryta väg.

Det hemställes alltså,

att Riksdagen ville anhålla att Kungl. Maj:t måtte taga i öfvervägande, huruvida och i hvilken ordning initiativ från svensk sida lämpligen kan tagas i syfte att åstadkomma ett vänligt samråd mellan de skandinaviska folken om möjligheterna för en direkt samverkan dem emellan inom något eller några af ofvan angifna områden.

Stockholm den 5 februari 1912.

Carl Lindhagen.

I förestående motions syfte instämma:

Knut Tengdahl. Bernh. Eriksson. J. A. Wallin. Aug. Sävström.

G. W. Källman. K. A. Borg. Anders Anderson. Ernst Hage.
Råstock.

Thure Widlund. Rickard Sandler. C. Winberg.

G. Nic. Torgén. D. Viklund. G. F. Lundgren.

A. J. Wedin. Sven Persson. Jakob Pettersson.
